

mace o případných porušovateli. Směrnice 2002/58 pak dále nevylučuje možnost, „aby členské státy stanovily povinnost zpřístupnit osobní údaje v rámci občanskoprávního řízení“⁵. Na druhou stranu ale neukládá ani takovou povinnost – zavedení příslušného legislativního opatření je tak na uvážení členského státu.

V každém případě ale musí být takové opatření „zajistit spravedlivou rovnováhu mezi jednotlivými základními právy chráněnými právním řádem Unie. Navíc orgány a soudy členských států při plnění opatření provádějících tyto směrnice musí nejen vykládat své vnitrostátní právo v souladu s těmito směrnici, ale rovněž dbát na to, aby se neopíraly o takový jejich výklad, který by byl v rozporu s uvedenými základními právy nebo s jinými obecnými zásadami unijního práva, jako je zásada proporcionality.“⁶ Identifikace uživatelů dle jejich IP adresy je tak dle SDEU bezproblémová, pokud prováděcí opatření umožňuje soudu „poměřit v závislosti na okolnostech každého případu a s ohledem na požadavky vyplývající ze zásady proporcionality“⁷ dotčené protichůdné zájmy⁸.

Ač je uchovávání logicky předcházejícím krokem před zpřístupněním, není doposud adekvátně SDEU v rozhodovací činnosti řešen. Právě případ *Bonnier Audio* měl potenciál k tomu, tuto otázku adresovat. Nejasné v současné době totiž je, za jakých podmínek musejí (mohou?) operátoři uchovávat potřebné údaje pro účely vymáhání práv z duševního vlastnictví. Jinými slovy řečeno, jaká konkrétní údaje mají oprávnění majitelé autorských práv právo požadovat a v jakém režimu mohou být tyto údaje drženy. Bohužel SDEU v případě *Bonnier Audio* k těmto problematikám otázkám jasně stanovisko nezaujal. Z rozsudku ale vyplývá, že to v žádném případě nemohou být údaje držené operátory na základě směrnice 2006/24.

Případ *Bonnier Audio* tak nelze nikterak považovat za revoluční. Na druhou stranu se ale nelze divit – předběžná otázka se svojí formulací částečně zodpověděla sama. Dovětek k položené otázce totiž zněl: „Otázka vychází z předpokladu, že navrhovatel předložil skutečné důkazy o porušení autorského práva a že opatření [identifikace uživatele] je přiměřené.“ Hrací pole si dále výrazně omezil SDEU i sám, když v bodu 37 konstatoval, že při svých úvahách vycházel z toho, že údaje využitě k identifikaci byly uchovány za podmínek stanovených ve čl. 15 odst. směrnice 2002/58 (bod 37 rozsudku). Je tedy nasnadě, že SDEU neměl příliš velký manévrovací prostor a mohl tak pouze potvrdit svůj názor z případu *Promusicae*. Logicky se taky SDEU nevyjádřil k legalitě data retention jako takové, což ovšem nelze klást příslušnému senátu za vinu – formulace předběžné otázky takovéto úvahy ani neumožňovala. Ač se předkládající soud tázal na směrnici 2006/24, neměl samotný případ s data retention *per se* totiž mnoho společného. Na názor SDEU k problematice uchovávání provozních

a lokalizačních údajů, jejich využívání a souladu těchto institutů se základními právy a svobodami si tak budou muset všechny zainteresované strany ještě počkat.

Analýza rozhodnutí SDEU ve věci SAS Institute

Jaromír Šavelka

Úvod

Problematika autorskoprávní ochrany funkcionality počítačových programů je dlouhodobě a intenzivně diskutovaným tématem. Zájem o tuto oblast pravidelně vyvolávají soudní spory, v návaznosti na něž se vždy objevují též nová odborná pojednání. Přesto je třeba konstatovat, že za oněch několik desítek let, po něž diskuse—tu intenzivněji, tu pozvolněji—probíhá, se nepodařilo přijít s konzistentním a smysluplným řešením problému, jenž se v jádru této problematiky ukrývá. Důvodem nezbytně nemusí být fakt, že se jedná o oblast, která na soudce a akademické pracovníky klade značné nároky co do rozsahu a hloubky znalostí z různých oborů, jimiž musí nutně disponovat. Problém jako takový je totiž velmi jednoduchý a k jeho pochopení bohatě postačují zcela běžné znalosti.

Ústředním bodem je konflikt dvou základních principů, na nichž je systém autorskoprávní ochrany vystavěn. První z nich vychází z klasického předpokladu dichotomie myšlenky a jejího vyjádření a základního přístupu autorského práva, které rezolutně odmítá poskytovat ochranu myšlenkám a přiznává ji právě a jen jejich vyjádřením. Druhým principem je nediskriminační ochrana výsledků tvůrčí duševní činnosti, ať už je jejich povaha jakákoli. Tyto principy přitom nelze a priori vnímat jako kontradiktorní. Přesto je na první pohled zřejmé, že zatímco smyslem prvního je omezit působnost autorského práva, účelem toho druhého je pravý opak. Jejich koexistenci lze chápat přibližně tak, že první omezuje, druhý rozšiřuje a společnou interakcí vymezují okruh předmětů, jimž je poskytována autorskoprávní ochrana. Zřejmě nepřekvapí, že se jedná o dynamický systém, který je schopen reagovat na aktuální vývoj společnosti a lze se tak tu a tam setkat s případy, kdy předmět, který byl v jisté době z působení autorskoprávní ochrany jednoznačně vyloučen, v jiné době autorskoprávní ochrany požívá.

Otázka autorskoprávní ochrany funkcionality počítačového programu zřejmě představuje případ, který leží v oblasti, kde mezi zmíněnými principy existuje jisté napětí. Z pohledu prvního z nich je totiž funkcionality počítačového programu nebezpečně blízko souboru myšlenek a je velmi sporné, zda se jedná o jejich konkrétní vyjádření. Z pohledu druhého z nich však činnost vedoucí k její specifikaci a následné implementaci nepochybně splňuje znaky činnosti tvůrčí. Problém pak spočívá v tom, že pokud dojde k neuváženému poskytnutí autorskoprávní ochrany předmětu, který je pouze myšlenkou, působení autorského práva v dané oblasti bude nezbytně excesivní a tvorba originál-

⁵ Bod 54 rozsudku ve věci *Promusicae* a čl. 13 směrnice 2002/58 ve spojení s čl. 13 odst. 1 písm. g) směrnice 95/46.

⁶ Bod 56 rozsudku ve věci *Bonnier Audio*.

⁷ Bod 61 rozsudku ve věci *Bonnier Audio*.

⁸ Ochrana práva duševního vlastnictví, již požívají nositelé autorského práva, a ochrana osobních údajů, kterou požívá uživatel internetu.

ních autorských děl činností mimořádně náročnou. To má pak přirozeně za následek snížení objemu a kvality výsledků tvůrčí činnosti v předmětné oblasti. Intuitivně se tedy nabízí konzervativní přístup a v případě pochybností autorskoprávní ochranu odepřít. To s sebou ovšem přináší riziko, že ochrana bude odepřena předmětu, kterému po právu být přiznána měla. V důsledku toho bude možno excesivně těžit z úsilí jiného a užívat produkty jeho tvůrčí činnosti. Důsledky budou přirozeně stejné jako v předchozím případě—snížení kvality a objemu produkce tvůrčích výsledků.

Z výše řečeného je pak zřejmé, že důvodem neřešení otázky bude spíše neochota soudů zaujmout jasné stanovisko, neboť toto by mohlo mít nedozírné následky. Ukázkovým příkladem takového rozhodnutí je nedávný rozsudek Soudního dvora Evropské unie (dále jen „SDEU“) v kauze SAS Institute,¹ jehož analýza je předmětem této seminární práce. V následující kapitole jsou popsány faktické okolnosti případu. Kapitola nazvaná „Právní otázky“ představuje žádost o rozhodnutí předběžné otázky, kterou k SDEU zaslal britský High Court of Justice.² Navazující kapitola představuje samotné rozhodnutí SDEU, které následně podrobují stručné analýze. Ta odhaluje, že SDEU se zaujmutí jakéhokoli citelnějšího postoje zcela vyhnul.

Fakta a okolnosti případu

SAS Institute je společnost působící ve Velké Británii. Vytvořila a distribuuje úspěšný softwarový produkt—účetní a analytický software. Produkt byl přitom v minulosti vnímán natolik kladně, že se na příslušném trhu ustálil jako standard a získal monopolní postavení. V kontextu analyzovaného rozhodnutí je důležité rozeznávat tři složky tohoto produktu—samotný počítačový program, datovou strukturu, se kterou pracuje, a do níž data organizuje, a programovací jazyk, jehož prostřednictvím mohou uživatelé vytvářet vlastní skripty.

Společnost World Programming se rozhodla uvést na trh konkurenční produkt. Postupovala přitom však způsobem, který se na první pohled jeví jako značně diskutabilní. Výše zmiňovaný softwarový produkt společnosti SAS Institute si totiž vzala za model a svůj produkt navrhla přesně podle něj. Nezašla přitom tak daleko, že by kopírovala samotný zdrojový nebo strojový kód tohoto produktu, avšak velmi pečlivě napodobila jeho chování tak, aby se\linebreak z pohledu uživatele oba produkty jevíly jako komplementární. Zároveň se rozhodla pro data zpracovávaná jejím produktem použít datovou strukturu vytvořenou společností SAS Institute—vysoce pravděpodobně s úmyslem zajistit kompatibilitu mezi výstupy obou konkurenčních softwarových produktů. V neposlední řadě pak také došlo k převzetí zmíněného skriptovacího jazyka. Důvodem zřejmě bylo připustit co nejmenší množství bariér, které by případným zájemcům o přejítí od produktu společnosti SAS Institute k produktu společnosti World Programming mohly v učinění tohoto kroku překážet.

Takový postup společnost SAS Institute, tvůrce prvního produktu, přirozeně vnímala jako neoprávněný zásah do autorských práv k tomuto produktu. Z toho důvodu se obrátila na britské soudy a požadovala nápravu situace. Po vleklém řízení však britský High Court of Justice naznal, že k vyřešení celého problému je zapotřebí vyjasnit určité otázky týkající se komunitárního práva. Z toho důvodu zaslal k SDEU již výše zmíněnou žádost o rozhodnutí o předběžné otázce.

Právní otázky

Vzhledem k povaze řízení, v němž bylo analyzované rozhodnutí vydáno, jsou jednotlivé právní otázky explicitně vyjádřeny v textu žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce.³ Britský High Court of Justice se SDEU konkrétně dotázal na následující (z velké části parafrázováno):

1. Jedná se o neoprávněný zásah do autorských práv autora počítačového programu, jestliže třetí osoba vytvoří jiný počítačový program, který kopíruje funkce prvního programu?
2. Hrála při hledání odpovědi na otázku č. 1 roli některá z následujících skutečností:
 - (a) povaha nebo rozsah funkčnosti prvního programu,
 - (b) povaha nebo rozsah odbornosti, úsudku a práce, které byly, vynaloženy autorem prvního programu při vytváření funkčnosti prvního programu
 - (c) míra podrobnosti, v jaké byla funkčnost prvního programu zkopírována do druhého programu,
 - (d) rozsah rozmnožování aspektů zdrojového kódu prvního programu druhým programem?
3. Jedná se o neoprávněný zásah do autorských práv autora programovacího jazyka, jestliže třetí osoba vytvoří počítačový program, který je schopen instrukce zapsané v tomto programovacím jazyce interpretovat a provádět?
4. Jedná se o neoprávněný zásah do autorských práv autora datového formátu, jestliže třetí osoba vytvoří počítačový program, který je schopen datové soubory uložené v tomto formátu číst a také do nich zapisovat?
5. Hrála při hledání odpovědí na otázky č. 1, 2 a 4 roli některá z následujících skutečností:
 - (a) vytvoření druhého programu na základě zkoumání, studování a zkoušení funkčnosti prvního programu,
 - (b) vytvoření druhého programu na základě čtení příručky vytvořené a zveřejněné autorem prvního programu popisující funkce prvního programu?
6. Jedná se o neoprávněný zásah do autorských práv

1 Rozsudek Soudního dvora EU ze dne 22. prosince 2010, ve věci C-393/09.

2 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná britským High Court of Justice dne 11. srpna 2010, věc C-406/10.

3 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná britským High Court of Justice dne 11. srpna 2010, věc C-406/10.

- autora počítačového programu, pokud oprávněný uživatel načítá program, provozuje ho a ukládá do paměti za účelem zkoumání, zkoušení nebo studování jeho funkčnosti, aby zjistil myšlenky a zásady, na kterých je založen kterýkoliv z prvků tohoto programu, a to za situace, kdy tím dochází k překročení rozsahu poskytnuté licence?
7. Které z následujících činností spadají do rozsahu pojmu „zkoumání, zkoušení nebo studování funkčnosti počítačového programu za účelem zjištění myšlenek a zásad, na kterých je založen kterýkoliv z prvků tohoto programu“:
 - (a) zjištění způsobu, jakým první program funguje, obzvláště podrobností, které nejsou popsány v příručce, za účelem napsání druhého programu způsobem uvedeným v otázce č. 1,
 - (b) zjištění, jak první program vykládá a provádí příkazy napsané v programovacím jazyce, který program interpretuje a provádí,
 - (c) zjištění formátů datových souborů, které jsou napsány či čteny prvním programem,
 - (d) srovnání výkonu druhého programu s prvním programem za účelem zjištění důvodů, proč se jejich výkon liší, a zlepšení výkonu druhého programu,
 - (e) provádění souběžných zkoušek prvního a druhého programu za účelem srovnání jejich výstupů v průběhu vyvíjení druhého programu, zvláště provozováním stejných zkušebních skriptů prostřednictvím prvního i druhého programu,
 - (f) zjištění výstupu logovacího souboru vytvořeného prvním programem za účelem vytvoření logovacího souboru, který je z hlediska vzhledu totožný či podobný,
 - (g) zajištění, aby první program poskytoval výstupní data za účelem zjištění, zda odpovídají oficiálním databázím takových dat a pokud neodpovídají, k naprogramování druhého programu tak, aby reagoval na stejná vstupní data stejným způsobem jako první program?
 8. Jedná se o neoprávněný zásah do autorských práv autora příručky k počítačovému programu, pokud třetí osoba v jí vyvíjeném počítačovém programu rozmnožuje některý z následujících prvků popsaných ve zmíněné příručce:
 - (a) výběr statistických operací, které byly provedeny v prvním programu,
 - (b) matematické vzorce použité v příručce k popisu těchto operací,
 - (c) konkrétní příkazy či kombinace příkazů, kterými lze tyto operace vyvolat,
 - (d) volby, které autor prvního programu poskytl ve vztahu k jednotlivým příkazům,
 - (e) klíčová slova a skladbu, které rozpoznává první program,
 - (f) implicitní hodnoty, které se autor prvního programu rozhodl použít v případě, že konkrétní příkaz či volba nebudou uživatelem stanoveny,
 - (g) počet opakování, která první program za určitých okolností provede?
 9. Jedná se o neoprávněný zásah do autorských práv autora příručky k počítačovému programu, pokud třetí osoba v manuálu, který popisuje jí vytvořený počítačový program použije klíčová slova a syntax rozeznávanou prvním programem?

Přestože žádost obsahuje velké množství složitě formulovaných otázek (o jejich intuitivnější formulaci jsem se pokusil jejich parafrázováním), lze snadno vysledovat jednotlicí linku. Ta se týká toho, jak daleko lze z pohledu autorského práva (*sic!*) zajít při napodobování konkurenčního programu. Vzniklá situace a nadhled britského High Court of Justice daly SDEU jedinečnou příležitost složitou problematiku podrobně vyložit.

Rozhodnutí soudu

Ještě před tím, než se budeme zabývat tím, jaké odpovědi SDEU poskytl k jednotlivým otázkám, je třeba zdůraznit, že zaujal radikálně „redukcionistický“ postoj. To lze jinými slovy vyjádřit tak, že v prostoru, který byl SDEU žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce dán, byly autorskoprávní ochraně funkcionality počítačových programů vytýčeny co nejvýraznější hranice. SDEU autorskoprávní ochranu funkcionality počítačových programů prakticky vyloučil.

V odpovědi na první z položených otázek—funkcionalita počítačového programu jako předmět autorskoprávní ochrany—vyjádřil SDEU jednoznačné negativní stanovisko. Rozhodnutí opřel o již dříve judikovaný názor,⁴ že výhradně zdrojový a strojový kód představují vyjádření počítačového programu v objektivně vnímatelné podobě. Z toho lze následně vyvodit, že pouze tato vyjádření mohou být předmětem autorskoprávní ochrany. SDEU dále připustil, že ochranného režimu autorského práva požívají též přípravné materiály, jež bezprostředně vedou k vytvoření počítačového programu. Samotné funkcionalitě počítačového programu však byla přisouzena „nálepka“ myšlenek, resp. principů, na nichž je počítačový program založen. Takový závěr pak jednoznačně znamená, že funkcionalita počítačových programů leží mimo dosah ochrany poskytované autorským právem.

Druhé otázce, která mu byla předložena k posouzení, se SDEU vyhnul a vůbec se k ní nevyjádřil. Britskému High Court of Justice tak neposkytl explicitní odpověď, zda se při svých úvahách, které se týkaly první z položených otázek, zabýval také aspekty vyjmenovanými v druhé otázce. S ohledem na odůvodnění odpovědi k první otázce se lze domnívat, že tomu tak nebylo.

Ke třetí a čtvrté otázce zaujal SDEU, stejně jako k té první, negativní stanovisko. Judikoval tak, že programovací jazyk a datový formát nemůže požívat

⁴ Rozsudek Soudního dvora EU ze dne 22. prosince 2010, ve věci C-393/09.

právní ochrany jako počítačový program. Nezapomněl však poznamenat, a to v souladu s linií nastoupenou rozhodnutím v případě Bezpečnostní softwarová asociace - Svaz softwarové ochrany proti Ministerstvu kultury ČR⁵, že:

[...] nemůže být dotčena možnost, aby jazyk SAS a formát datových souborů společnosti SAS Institute požívaly jakožto díla autorskoprávní ochrany podle směrnice 2001/29,⁶ pokud jsou vlastním duševním výtvořem autora [...]⁷

Páté z položených otázek se SDEU, stejně jako té druhé, ve svých úvahách vůbec nevěnoval a žadateli neposkytl explicitní odpověď. Opět se lze, a to s ohledem na odůvodnění odpovědi k první, třetí a čtvrté otázce, domnívat, že tomu tak nebylo a zmíněnými okruhy se ve svých úvahách nezabýval.

Na šestou otázku týkající se zjišťování myšlenek a zásad, na kterých je založen kterýkoli z prvků počítačového programu, odpověděl SDEU ve prospěch možnosti tuto činnost provádět, a to i přesto, že je zapovězena licenční smlouvou (je mimo její rozsah).

Odpovědi na sedmou otázku se SDEU rovněž vyhnul. V tomto ohledu zůstal po celou dobu zdůvodňování odpovědi na šestou otázku v obecné rovině a zabíral se tak „zjišťováním myšlenek a zásad, na kterých je založen kterýkoli z prvků počítačového programu“. Co je tím však myšleno konkrétněji nenačkal a sedmou otázku tak nepochybně SDEU ponechal bez odpovědi.

V odpovědích na osmou a devátou otázku SDEU konstatoval, že je na národním soudu, aby ověřil, zda se v konkrétním případě jedná o neoprávněný zásah do autorského práva či nikoli. Uvedl však, že jednotlivé prvky jen ztěžují naplnit znaky autorského díla, a proto:

Teprve výběr, uspořádání a kombinace těchto slov, těchto číslic nebo matematických pojmů autorovi umožňují, aby vyjádřil svého tvůrčího ducha originálním způsobem a aby dosáhl výsledku, tedy uživatelské příručky k počítačovému programu, který představuje duševní výtvoř [...]

SDEU rovněž zdůraznil, že není podstatné, zda k napodobování předmětných prvků manuálu k prvnímu počítačovému programu dochází v rámci manuálu k druhému počítačovému programu nebo tohoto programu samotného.

Analýza rozhodnutí

Již v předchozím textu bylo naznačeno, že se SDEU svým rozhodnutím přidržel linie odsouzení problematiky autorskoprávní ochrany funkcionality počítačových programů do pozadí a k problému se prakticky nevyjádřil. Toto tvrzení se může jevit býti ve zdánlivém rozporu s tím, když jsem v předchozí sekci uvedl, že

5 Ibidem.

6 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti.

7 Body 44–46 rozsudku Soudního dvora EU ze dne 22. prosince 2010, ve věci C-393/09.

[...] zaujal radikálně „redukcionistický“ postoj. To lze jinými slovy vyjádřit tak, že v prostoru, který byl SDEU žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce dán, byly autorskoprávní ochraně funkcionality počítačových programů vytyčeny co nejvýraznější hranice. SDEU autorskoprávní ochranu funkcionality počítačových programů prakticky vyloučil.

Ve skutečnosti si však obě tvrzení neodporují—proč tomu tak je, osvětlím v následujícím textu.

Z předchozí kapitoly vyplývá, že se SDEU vyhnul poskytnutí explicitních odpovědí na druhou, pátou a sedmou otázku. Zároveň si lze velmi jednoduše všimnout toho, že jsou si všechny tyto otázky vzájemně velmi podobné. Všechny totiž SDEU vybízejí k tomu, aby poodhalil (chtělo by se říci „otevřel externí kritice“) detaily úvah, které ho vedly k zaujetí některých zásadních postojů. Díky způsobu formulace druhé a třetí otázky bylo možno odpověď dovést interpretací. Ta však není příliš uspokojivá, neboť jednoznačně poukazuje na fakt, že některé aspekty, u nichž britský High Court of Justice intuitivně tušil, že mohou být pro zaujetí postojů klíčové, SDEU zcela nepokrytě ignoroval. To přesto, že mu byly „předloženy na zlatém podnose.“ Zřetelně tak odmítl výzvu prozkoumat detaily a některé nuance problematiky autorskoprávní ochrany počítačových programů. Odpověď na sedmou z položených otázek nelze ani dovést. V každém případě SDEU své rozhodnutí položil do velmi obecné roviny a ponechal značně množství prostoru pro spekulace, co jím vlastně chtěl sdělit.

Přestože je výše naznačený přístup, dle mého názoru, zcela neakceptovatelný—rozhodnutí mohlo osvětlit alespoň některé problematické body prostřednictvím odpovědi na zbývající otázky. Ty totiž SDEU explicitně poskytl. Přesto mám za to, že rozhodnutí do problematiky nové světlo nepřináší. Důvodem je naprostá pojmová neukotvenost. Když tedy SDEU mluví o funkcionalitě počítačového programu, není zřejmé má-li na mysli konkrétní funkce operující nad daty, tedy funkce v matematickém slova smyslu, a nebo něco jiného. Je-li pravdivá první z možností, pak svým rozhodnutím skutečně neříká naprosto nic. To, že autorské právo nechrání matematické funkce je přece univerzálně platnou maximou. Například § 2 odst. 6 zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, jasně stanoví, že:

Dílem podle tohoto zákona není zejména námět díla sám o sobě, denní zpráva nebo jiný údaj sám o sobě, myšlenka, postup, princip, metoda, objev, vědecká teorie, *matematický a obdobný vzorec*, statistický graf a podobný předmět sám o sobě.

V případě, že SDEU pracoval s jiným pojetím funkcionality—tedy nazíral ji „holisticky“ jako soubor příslušných funkcí, vlastně to, co počítačový program dělá, co uživateli umožňuje a jak k němu vystupuje, považují následující tvrzení přinejmenším za problematické.

Na první až pátou otázku je tedy třeba odpovědět, že čl. 1 odst. 2 směrnice 91/250 musí být vykládán v tom smyslu, že ani funkce počítačového programu, ani programovací jazyk či formát datových souborů užívaných počítačovým programem za účelem využití některých z jeho funkcí nepředstavují formu vyjádření tohoto programu, a v důsledku toho nepožívají autorskoprávní ochrany počítačových programů ve smyslu této směrnice.⁸

Důvod, proč toto tvrzení považují za problematické je pocit, že dochází k odepření ochrany předmětu, jemuž po právu měla být přiznána. V tomto ohledu však za sebe nechám mluvit samotný SDEU, a to úryvkem, který pochází z téhož rozhodnutí (sic!) a vyjadřuje se k autorskoprávní ochraně prvků, které byly umístěny v manuálu k softwarovému produktu společnosti SAS Institute.

Teprve *výběr, uspořádání a kombinace* těchto slov, těchto číslic nebo *matematických pojmů* autorovi umožňují, aby vyjádřil svého tvůrčího ducha originálním způsobem a aby dosáhl výsledku, tedy uživatelské příručky k počítačovému programu, který představuje duševní výtvar [...]

Předkládajícímu soudu přísluší ověřit, zda rozmnožení uvedených prvků představuje rozmnožení vyjádření vlastního duševního výtvaru autora uživatelské příručky k počítačovému programu dotčenému ve věci v původním řízení.⁹

Mám za to, že pokud SDEU pracoval s výše naznačeným „holistickým“ pojetím funkcionality, jednalo by se o zásadní nekonzistenci v přístupu k dvěma odlišným předmětu ohledně toho, zda spadají pod ochranný režim autorského práva či nikoli. Samozřejmě je nutné volit odlišný přístup k běžným literárním dílům a počítačovým programům (například kvůli problematice týkající se interoperability), avšak takto radikální rozdíl by se nutně musel jevit jako excesivní. Spíše tak mám za to, že SDEU analyzovaným rozhodnutím nesdělil vlastně nic a do problematiky autorskoprávní ochrany funkcionality počítačových programů žádné světlo nevnesl.

Christian van 't Hof, Rinie van Est, Floortje Daemen: Check In / Check Out. The Public Space as an Internet of Things

Eva Fialová

Van 't Hof, Christian; Van Est, Rinie; Daemen, Floortje: Check In / Check Out. The Public Space as an Internet of Things. Vyd. 1. Rotterdam: NAI Publisher, 2011. 157 s. ISBN: 978-90-5662-808-6.

Publikace Check In / Check Out. The Public Space as an Internet of Things (česky Přihlásit se / odhlásit se.

⁸ Odstavec 46 rozsudku Soudního dvora EU ze dne 22. prosince 2010, ve věci C-393/09.

⁹ Ibidem, odstavce 67 a 68.

Veřejný prostor jako internet věcí) je výsledkem tříletého výzkumu nizozemského Institutu Rathenau, zaměřeného na výzkum ochrany soukromí, osobních údajů a dalších aspektů informační společnosti.

Jak již název knihy napovídá, je tématem publikace veřejný prostor jako síť, v níž jsou jednotlivé body navzájem propojené informačními a telekomunikačními technologiemi. Lidé, pohybující se tímto prostorem se čím dál častěji, ať vědomky či nevědomě „přihlašují“ do sítě podobné internetu. Autoři publikace popisují fenomén digitalizace veřejného prostoru na konkrétních projektech, představují fungování jednotlivých systémů a analyzují problémy s nimi spojené. Více než na technické fungování systémů se však autoři zaměřují na rizika spojená s ochranou soukromí a užití zpracovávaných dat pro komerční účely.

Zkoumané projekty jsou rozděleny do pěti tematických oblastí. První z nich je digitalizace veřejné dopravy za použití karet vybavených RFID čipem. Autoři porovnávají hongkongský, tokijský, londýnský a nizozemský systém čipových karet nahrazujících klasické časové kupóny. Tato změna vyvolala ve výše zmíněných zemích vlnu kritiky způsobené počátečními chybami systému a obavou, že údaje o vykonaných cestách budou zneužity pro účely přímého marketingu.

Další zkoumanou oblastí je sledování automobilů pomocí sítě GPS a senzorů a kamer instalovaných na silnicích. Kromě původního účelu, kterým je vybírání mýtného pouze v případě uskutečněné jízdy, může být znalost přesné polohy konkrétního vozidla neoprávněně využita policií, či dokonce soukromými společnostmi pro komerční účely.

Třetí oblastí, v níž se v příštích letech čeká masivní rozvoj, je provádění plateb prostřednictvím mobilních telefonů a technologie NFC (*Near Field Communication*). Jako čtvrtou oblast si autoři publikace vybrali kamerové systémy, tzv. CCTV a pátou geodata, zejména pak aplikaci *Google Earth*.

Hlavní pozornost věnují autoři managementu identity (*identity management*) a ochraně prostorového soukromí (*spatial privacy*). Identity management autoři analyzují zvláště pro každou zkoumanou oblast, neboť každá z nich skýtá odlišné problémy z hlediska ochrany osobních údajů. Hlavní otázky jsou však společné a vyplývají z přesunu člověka ze života na síti do života v síti. Digitalizace a s ní související databáze dat způsobuje, že virtuální identita člověka se ve srovnání s jeho fyzikou identitou neustále obohacuje. Virtuální identita nemusí být nutně spojená se jménem. Faktorem ovlivňující odlišné zacházení může být počet logů do sítě. Identity management musí uživatelům sítě poskytovat možnost ovlivnit zda, a jakým způsobem mají třetí osoby přístup k informacím, na jejich základě jsou pak tyto uživatelé posuzováni. Tuto kontrolu své vlastní virtuální identity nazývají autoři zplnomocnění (*empowerment*). Právě hledisko empowermentu je podle autorů to, co by mělo doplnit stávající principy ochrany osobních údajů.

Knihla je doplněna o vysvětlující texty, jež objasňují jak principy fungování technologií zmiňovaných v hlavním textu, tak principy ochrany osobních údajů